

Zápis ze 7. jednání Odborné komise pro rodinnou politiku konaného dne 15. října 2015

Místo zasedání: Ministerstvo práce a sociálních věcí, Na Poříčním právu 1, Praha 2, zasedací místnost Klub

Čas zasedání: 14:00 – 17:00

Přítomné členky a členové Odborné komise:

	Jméno	Organizace
1.	PhDr. Marie Čermáková	SOÚ AV ČR
2.	Mgr. et Mgr. Lenka Formánková, Ph.D.	SOÚ AV ČR
3.	PhDr. Hana Hašková, Ph.D.	SOÚ AV ČR
4.	Mgr. Dalibor Holý	ČSÚ
5.	Doc. Ing. Robert Jahoda, Ph.D.	MU Brno
6.	Klára Kalíšková, M.A.	CERGE-EI
7.	RNDr. Jiřina Kocourková, Ph.D.	PřF UK
8.	PhDr. Věra Kuchařová, CSc.	VÚPSV
9.	Prof. PhDr. L. Rabušic, CSc.	MU Brno
10.	Mgr. Kateřina Šlesingerová	MPSV / Odbor ochrany práv dětí
11.	Mgr. Linda Sokačová	Alternativa 50+
12.	Mgr. Zuzana Jentschke Stócklová	MPSV / Nám. ministryně pro soc. a rod.
13.	Ing. Jiří Šatava	CERGE-EI
14.	Mgr. Michal Uhl	Sociolog

Omluvení členové Odborné komise:

	Jméno	Organizace
1.	Mgr. Radka Dudová, Ph.D.	SOÚ AV ČR
2.	Mgr. Kateřina Jirková	MPSV / Odbor nepoj. soc. a rod. dávek
3.	RNDr. Tomáš Kučera, CSc.	PřF UK
4.	Prof. PhDr. Steven Saxonberg, Ph.D.	MU Brno, Anglo-American University, Praha
5.	Prof. Ing. Alena Vančurová, Ph.D.	VŠE

Sekretariát Odborné komise:

Mgr. Kateřina Linková Odd. koncepce rodinné politiky

Hosté:

Bc. Gabriela Ferbarová Alternativa 50+
Mgr. Jaroslav Fidrmuc MŠMT, náměstek pro vzdělání
Mgr. Michaela Franzová Odd. nepojistných sociálních a rodinných dávek
Mgr. Jitka Hošťálková Odd. koncepce rodinné politiky
Mgr. Hana Končelová Odd. politiky stárnutí
Mgr. Jiřina Kunášková VO Odd. koncepce rodinné politiky
Dipl.-Pol. Jana Maláčová ŘO Odboru koncepce rodinné politiky a politiky stárnutí
Mgr. Pavel Sulík Odd. politiky stárnutí
Mgr. Martina Štýbrová Odd. koncepce rodinné politiky
Mgr. Lucie Viktorinová Odd. koncepce rodinné politiky

1. Zahájení a schválení programu jednání Odborné komise pro rodinnou politiku (dále jen „Komise“)

Předsedkyně **M. Čermáková** uvítala přítomné, představil se nový člen Komise Ing. **J. Šatava** z CERGE-EI, který nahradil A. Chmelaře.

Program jednání:

Za přítomnosti náměstkyně Z. Jentschke Stöcklové a zástupce MŠMT, náměstka pro vzdělávání J. Fidrmuce

1. Zahájení jednání (předsedkyně)
 - představení nového člena Komise J. Šatavy
2. Slovo náměstkyně pro rodinnou politiku Z. Jentschke Stöcklové
3. Podněty k činnosti Komise ve vztahu k MŠMT – služby péče o děti, družiny a školní kluby (M. Uhl)
4. Prezentace zástupce ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (J. Fidrmuc)

Pracovní část jednání – již bez nutné přítomnosti paní náměstkyně a pana náměstka:

5. Organizační záležitosti
 - schválení Mandátu, Statutu a Jednacího řádu Odborné komise pro rodinnou politiku
 - odměňování členů a členek Komise
6. Diskuze 1. verze Koncepce rodinné politiky
7. Stanovení úkolů a termínů příštích setkání
8. Různé
9. Závěr

2. Podněty Komise v oblasti působnosti MŠMT, představení záměrů MŠMT

Z. Jentschke Stöcklová připomněla, že Komise vypracovala několik návrhů, které zasahují do oblasti MŠMT a navrhla, že nejprve zástupce Komise přednese tyto návrhy a pan náměstek na ně poté může rovnou reagovat.

Zástupce Komise **M. Uhl** představil opatření, která navrhla pracovní skupina péče o děti + otázky k připravované novele školského zákona (více viz Zápis PS1 14. 10. 2015):

1. Integrovaný model péče
 - a. Služby péče o děti do tří let věku i MŠ by patřily pod jeden systém.
 - b. Jeden rezort (MŠMT) by zastřešoval tento systém i pro mladší děti než 3 roky.
 - c. Naše hranice okolo 18ti měsíců – odvozeno od přirozeného vývoje, v tomto věku většina dětí chodí.
2. Nárok na péči
 - a. Rodič by mohl počítat s tím, že dítě bude do MŠ přijato.
 - b. Počítá se s tím, že by se zavádělo postupně.
3. Nefixovat cyklus předškolních zařízení na 1. září
 - a. Toto opatření není legislativní povahy, ale spočívá v nastavení normativů financování MŠ – problém s financováním pro MŠ, které chtějí přijímat děti v průběhu roku.
4. Posílení komunitního rozměru – školské rady na MŠ (analogicky k ZŠ)
 - a. Mohlo by pomoci ke zvýšení kvality.
5. Podpora inkluzivního vzdělávání
 - a. To je právě nyní řešeno v Poslanecké sněmovně – povinná předškolní docházka.
 - b. Nutné uvažovat o systematickém financování a podpoře kvality, připravit se na přijímání dětí se specifickými potřebami.
6. Sociální opatření – vícečetným rodinám
 - a. Finanční podpora, druhé dítě v systému zdarma.

Řada těchto opatření se objevila v první verzi Konceptce, další otázkou, kterou je třeba řešit, je problematika živností péče o děti – zde Komisi zajímá, zda MŠMT řešilo, jaký na ně bude mít dopad novela školského zákona, pokud docházka do nich nebude uznávaná jako splnění povinného předškolního vzdělávání.

M. Čermáková ještě doplnila otázku podpory družin a školních klubů, na což navázala i **V. Kuchařová**, která zdůraznila problém kapacit těchto zařízení – družinové třídy jsou často

naplňované až po maximum, což není ideální, problémem je i to, že se mění počty žáků v průběhu školního roku – systém normativů je stejný jako v MŠ.

Prezentace náměstka J. Fidrmuce

J. Fidrmuc konstatoval, že rodinná politika je z pohledu oblasti školství a vzdělávání velmi důležitá, neboť existuje korelace mezi rodinným zázemím a úspěšností vzdělání. Ve své prezentaci představil Strategii vzdělávací politiky ČR do roku 2020.

Podstatnou změnou je zavedení posledního roku předškolního vzdělávání jako povinného:

- Předpoklad zavedení od září 2017.
- Nejde o deset let školní docházky, ale o rok předškolního vzdělávání a povinná školní docházka zůstává devítiletá.
- Cílem posílit sociální kompetence všech dětí – výzkumy ukazují, že děti, které absolvovaly předškolní vzdělávání, jsou později úspěšnější.
- Spádová MŠ, zápis 15. – 31. května (posun proto, aby bylo jasnější, zda je dítě zralé – problém je, že v ČR hodně dětí s odkladem).
- Docházka zůstane bezúplatná i při odkladu.
- Přípravné třídy škol primárně pro děti, které měly odklad.
- Očkování zůstává povinným předpokladem docházky do MŠ.
- Školy velmi málo působí na rodiče, konzultace s rodinou po 3 – 4 měsících, ne o tom, co dítě umí, ale spíše metodická podpora pro rodiče.
- Jiné způsoby vzdělávání:
 - o individuální – pouze oznámení, ne posuzování;
 - o přípravná třída.

Právní nárok na místo v MŠ

- 2017 čtyřleté děti, 2018 tříleté děti

Přijímání dětí mladších tří let

- MŠMT je připraveno spolupracovat, aby rodiče mohli lépe sladit rodinu a zaměstnání a aby matky (případně otcové) dlouhou rodičovskou neztráceli kvalifikaci a mohli se vrátit dříve do práce.
- MŠMT nechce jít pod hranici dvou let: 1) je nutné respektovat poznatky vývojové psychologie – děti se musí od matky odpoutávat postupně a 2) jiným způsobem se pracuje s dětmi od dvou let a od tří let.

Kapacity družin a školních klubů

- Nyní 97% škol, které zřizují družinu. O zřízení rozhodují krajské úřady.
- MŠMT podporuje školní kluby – nejenom otázka financí a personálního zabezpečení, ale i zájmu – starší děti už jsou samostatnější, služba proto musí být jinak koncipovaná.

Reakce náměstka MŠMT J. Fidrmuce na návrhy Komise:

Otevření systému předškolního vzdělávání mladším dětem – je to možné, ale až od dvou let věku dítěte.

S nárokem na místo v MŠ MŠMT souhlasí, bude od tří let, je to pouze otázka kapacit.

V přijímání dětí do MŠ v průběhu školního roku MŠMT nevidí problém, je to především otázka kapacit.

K návrhu školních rad při MŠ – MŠMT není proti, avšak není o ně velký zájem a rodiče je často berou jako formální záležitost, osvědčily se na zhruba 10% škol.

Druhé dítě v MŠ zdarma – MŠMT není proti, nicméně je toto otázka nákladů (nezbytné komunikovat se Svazem města a obcí).

Diskuze:

Diskuze se zaměřila na téma hranice dvou let pro přijímání dětí do MŠ (zejména, jak byla tato hranice stanovena, formulace v novele je vlastně přísnější, než byla doposud). **M. Uhl** navrhl, že by tedy hranice dvou let měla být vnímána jako norma a ne, aby to bylo formulováno jako výjimka.

Dále se řešila otázka přijímání dětí v průběhu školního roku a otázka přeplněnosti tříd, což je především otázka kapacit, ale i způsobu financování. Navýšením kapacit (MŠMT chce toto řešit investičními programy) a změnami v novele by toto mělo být řešeno. Zároveň to bude řešit spádovost MŠ – budou moci lépe plánovat, kolik dětí bude nastupovat v průběhu roku.

Zazněl požadavek na doplnění informací, na základě čeho byla stanovena kritéria funkčnosti školských rad, **J. Fidr muc** informaci komisi dodá.

K otázkám na inkluzi **J. Fidr muc** uvedl, že se počítá s vyčleněním finančních prostředků 0,5 miliardy v roce 2016, 1,5 miliardy v roce 2017, celkové náklady by měly být asi 3,5 mld. Celkem stát vyčlení 6,5 miliardy (i se současnými 3mld) na podporu dětí se specifickými potřebami.

Co se týká povinného předškolního vzdělávání v MŠ, **J. Fidr muc** vysvětlil stanovisko MŠMT, že za dítě je zodpovědný především rodič. Může si vybrat, jak a kde se bude jeho dítě vzdělávat. Pokud si zvolí individuální formu vzdělávání, bude po třech až čtyřech měsících následovat konzultace, kdy nepůjde o to, že by dítě bylo zkoušené, spíše dostane rady, jakým způsobem dále pokračovat. Když přijde dítě zanedbané, pak je to záležitostí OSPOD ne věci

MŠ, ta má pouze oznamovací povinnost. Špatné výsledky konzultace nedávají nárok na to, aby mohl/a ředitel/ka zakázat individuální vzdělávání.

J. Fírmuc doplnil, že změna bude přicházet kontinuálně, ne naráz. Mnoho věcí se už navíc zavádí, např. co se týká inkluzivního vzdělávání, již mnoho lehce postižených žáků je integrováno (25%).

3. Organizační záležitosti

J. Maláčová seznámila přítomné s tím, že byl paní ministryní schválen Mandát, Statut a Jednací řád Komise. Vše je přístupné na webu www.mpsv.cz.

Dalším bodem, který byl zmíněn, jsou odměny členům a členkám Komise za odvedenou práci. Odměňování bude řešeno dle platných postupů MPSV, s podrobnostmi kontaktuje členy a členky sekretariát Komise.

4. Diskuze 1. pracovní verze Koncepce rodinné politiky

M. Čermáková všem velmi poděkovala za zpracování, napsání i editaci. Následovala diskuze, která se týkala především struktury Koncepce a formy jednotlivých kapitol.

Navrhovaná opatření byla rozdělena do tří oblastí – Peníze, Služby, Zaměstnanost.

L. Rabušic a **M. Uhl** navrhli úpravou prvních dvou kapitol, podle L. Rabušice by cíle RP měly být obsáhlejší, např. jaká je rodinná politika obecně v Evropě (6 základních cílů) – navrhl toto upravit.

Podle **M. Čermákové** je nutné doplnit demografický a sociologický pohled na rodinu a zarámování RP do evropského kontextu.

J. Maláčová dodala, že v úvodu by také mělo být, na jaké materiály Koncepce navazuje, platnost dokumentu, komu je Koncepce určena a k čemu má sloužit. Zároveň připomněla stanovený rozsah, který by měl mít v konečné podobě cca 20 stran.

5. Rozdělení zpracování druhé pracovní verze

Téma	Zpracovatelé
Cíle a principy rodinné politiky + Úvod	L. Rabušic, J. Kocourková, M. Čermáková, M. Uhl
Socioekonomická situace rodin	J. Šatava, D. Holý, L. Formánková
Úprava rodinného příspěvku	H. Hašková, L. Formánková, R. Jahoda
Motivace otců k zapojení do péče	L. Formánková, J. Maláčová
Úprava daňového systému	A. Vančurová, J. Šatava, K. Kalíšková, R. Jahoda

Úprava dávkového systému	Odbor 21
Snížení gender pay gap	D. Holý
Zlepšení postavení sólo rodičů	L. Sokačová, R. Dudová, H. Hašková
Služby předškolní péče, výchovy a vzdělávání	M. Uhl, H. Hašková, L. Sokačová, V. Kuchařová
Sociální bydlení	L. Sokačová
Podpora péče o děti mladšího školního věku	V. Kuchařová
Vytvoření Manuálu pro rodiny	Odbor 21
Finančně dostupná asistovaná reprodukce	J. Kocourková, L. Rabušic
Finančně dostupná antikoncepce a kvalitní sexuální výchova dětí	J. Kocourková, L. Rabušic
Dostupnost flexibilních forem práce	K. Kalíšková, L. Formánková, D. Holý
Prestiž rodiny, společenské klima přátelské rodině	M. Čermáková
Sociální služby	Odbor 21
Volno na péči	R. Dudová, L. Sokačová, Odbor 21

Termín zaslání: 30. 10.

L. Formánková poznamenala k tématu antikoncepce a asistované reprodukce, že by téma nemělo být stavěné pouze jako problém žen, protože důvody neplodnosti párů jsou půl napůl. Není to tedy pouze o věku a kariéře žen.

M. Čermáková na závěr upozornila na rostoucí zájem médií a sdělila, zda by se členové a členky mohli v rámci své odbornosti podílet na seriálu k RP v Práci, novinách ministerstva práce a sociálních věcí.

6. Úkoly, termíny příštích jednání

Termín zaslání 2. verze Koncepce: **30. 10. 2015**

Termín dalšího jednání Komise: **18. 11. 2015, od 10:00 v Klubu**

V Praze dne 23. října 2015

Zapsala: Kateřina Linková

Zasláno všem členům a členkám Odborné komise dne: 2. 11. 2015